

A millió dollár pont

Espiritu Santo a csendes-óceáni **Vanuatu** szigetcsoport főszigete. Az Új-Hebridákhoz tartozó terület 1906 óta brit-francia közös fennhatóságú terület, vagy ha úgy tetszik, gyarmat volt. A két ország nem túl sok figyelmet fordított erre a vidékre, így a szigetlakók élete lassan és nyugodtan csordogált egészen a 2. világháborúig.

Akkor, a Pearl harbori eseményeket követően az amerikai kormányzat egy hatalmas támaszpontot épített fel a térségben, ami gyökerestül felforgatta a gyarmati világ viszonyait. A sziget egyik legfrekvenciáltabb látnivalója napjainkban a „millió dollár pont”

Ez a hely napjainkban a világ egyik legfelkapottabb merülőhelye, ahol a bűvárokat a mélyben elképesztő látvány fogadja: teherautók, buldózerek roncsainak felfoghatatlan tömege tornyosul a tengerben.

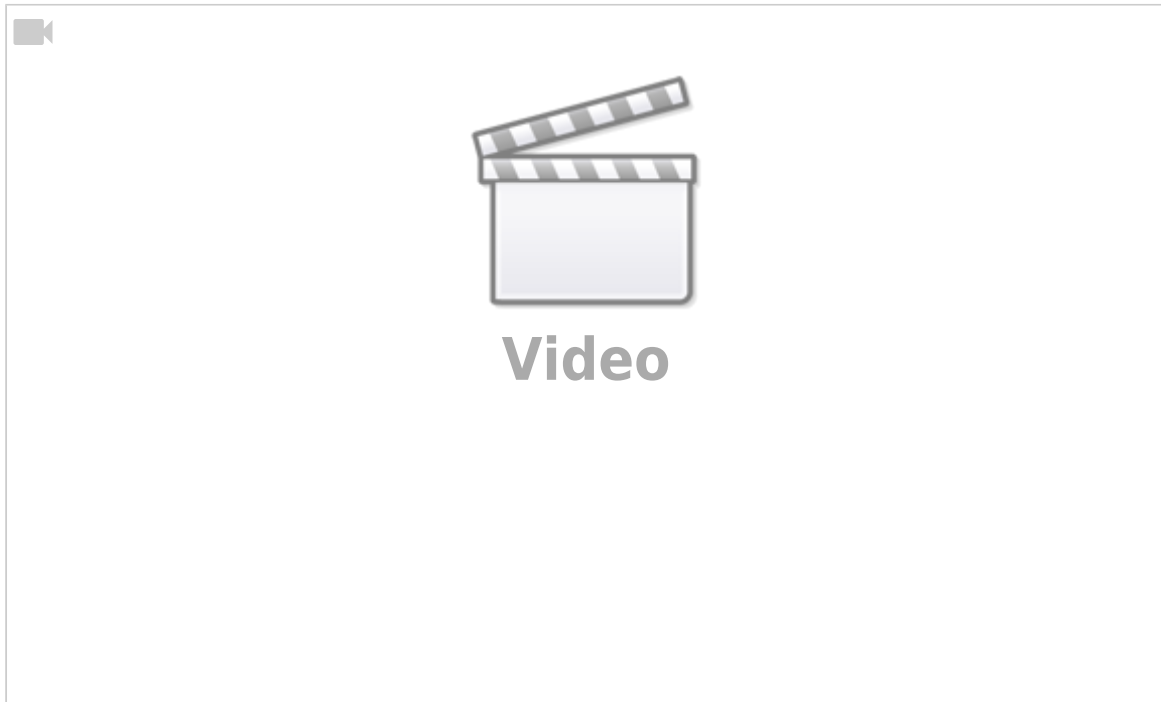
A járművek némelyike még egészen újszerű állapotban, gumikkal és felhúzott ablakokkal enyészik, míg a többi egyszerűen - mint a kölykök játékosdobozában - egymásra vetve ad rejteket az ott rejtőző halaknak, polipoknak. Sok teherautó rakományaként felismerhetők még a bontatlan ruházati konténerek és Coca-Colás rekeszek.

A roncsstemető

Az amerikai hadsereg itt a világháborút követően 1945. augusztus és 1947 decembere között eszméletlen mennyiségű felszerelést és járművet vetett a tengerbe. Az utazásait megörökítő író, **Thurston Clarke** így írta le a jelenetet:

„A tengerészek egy tengerparti rámpát építettek, és nap mint nap teherautókkal, terepjárókkal, mentőautókkal, buldózerekkel és traktorokkal hajtottak onnan a csatornába, úgy, hogy a kerekeket szabadon futóra hagyva csak az utolsó pillanatban ugrottak ki a járművekből. A motorblokkok a vízbe éréskor megrepedtek és a járművek sziszegve süllyedtek a mélybe. Néhány tengerész sírt. A vanuatu-

iak, akik tanúi voltak a vagyon elpusztításának, melyre egyébként a szigetüknek igencsak szüksége lett volna az újraépítéshez, úgy gondolták, hogy az amerikaiak megőrültek.”

A Wikipedia az események okait taglalva meglehetősen szűkszavúan fogalmaz:

A háború végén közel kilencmillió tonna felszerelés maradt a szigeten, nagyjából négy milliárd dollár értékben. Mivel a visszaszállítás Amerikába költséges lett volna, és már csak néhány katona maradt a szigeten, és a felszerelés is már évek óta ott porosodott (vagy inkább pállott) a szigeten, a hadvezetés úgy ítélte meg, hogy nem éri meg mindezt hazaszállítani.

Az amerikaiak ezek után a készletet felajánlották a sziget közigazgatásának tíz cent / kilogramm felvásárlási értéken. Azok ezt az ajánlatot elutasították, mert feltételezték, hogy az amerikaiak visszavonulása után az elhagyhatott felszereléshez fizetés nélkül is hozzájuthatnak. Ehelyett az amerikaiak elpusztították a felszerelést. ([képek](#))

A fenti történet igaz, de nem teljes. Próbáljuk meg „kikerekíteni” a fenti történetet.

A gyarmati idők

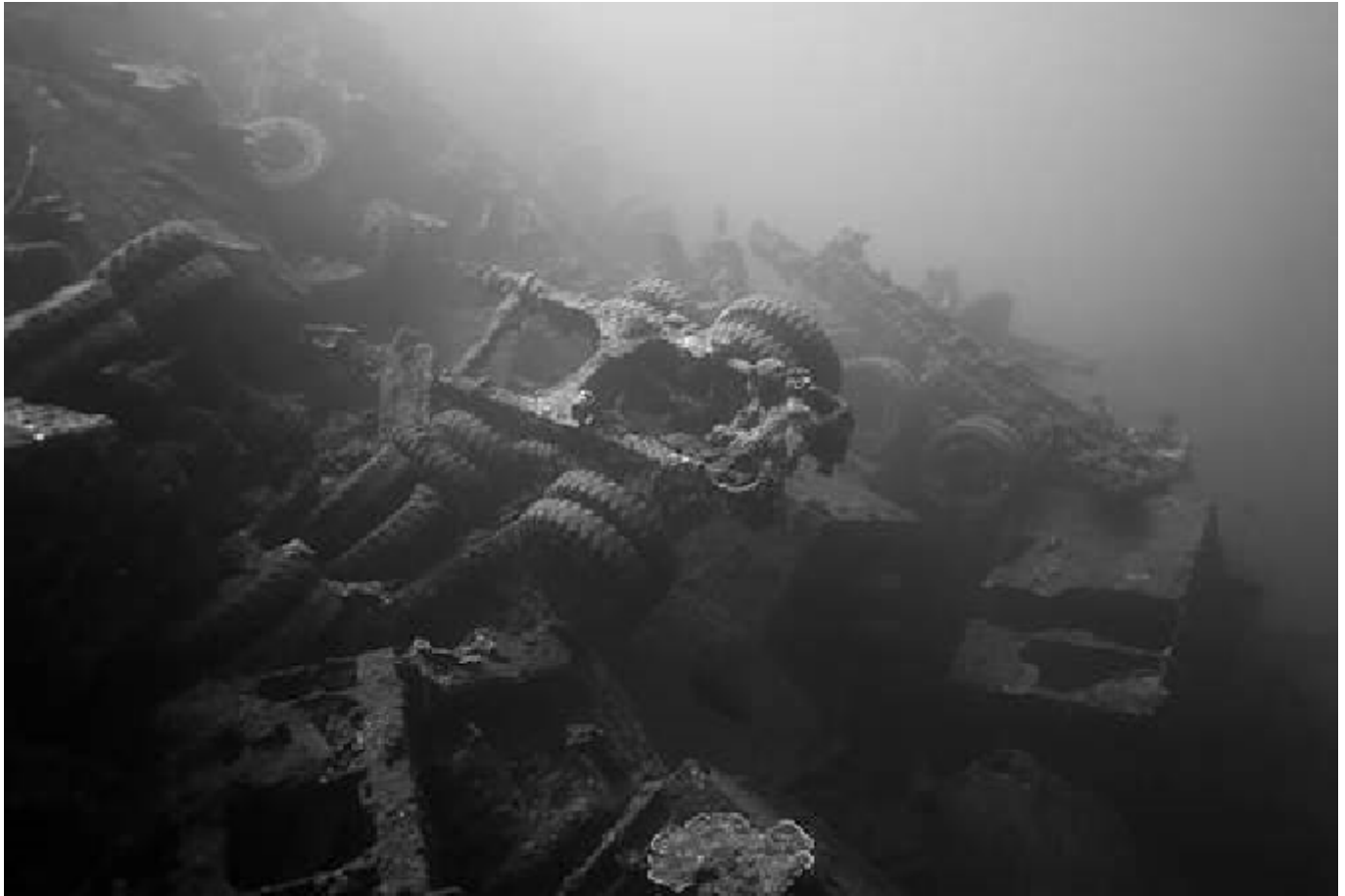
A brit-francia fennhatóság alatt a gyarmatosítókkal együtt misszionáriusok is érkeztek a szigetre, akik a kereszténységet kezdték el „teríteni” meglehetősen jó határfokkal a bennszülöttek között. Az alázatos alattvalókkal jó ideig nem is volt túl sok gond, rendesen dolgoztak az ültetvényeken és nem nagyon lázadoztak. Ezt, a gyarmatosítók számára ideális helyzetet rúgta fel nagy lendülettel a történelem.

A japánok Pearl-harbori rajtaütését követően offenzívába kezdtek a környező szigetvilágon is. Az amerikai haderő ennek a japán törekvésnek ellenállva jókora haderőt csoportosított a még szabad szigetekre, így Vanuatu-ra is. A helyi 60 ezres populációhoz képest is hatalmas, százezres létszámmal települt az amerikai hadsereg a szigetre 1942-ben. Voltaképpen a katonai konfliktus a térségben nem sokáig, nagyjából fél évig tartott, ezt követően a fronthatárok messzire távolodtak a szigettől. Mégis, ez a katonai jelenlét komoly változásokat indított el a szigeten.

Az amerikaiak megérkezésük után egy teljesen más kapcsolatot kezdtek kialakítani a helyiekkel, mint ők azt a kolonizáló uraiktól megszokták. Sokkal közelebb kerülhettek a fehérekhez, gyakorlatilag hirtelen egyenrangú partnerré emelkedhettek, a kölcsönös segítségnyújtás a mindennapok részévé vált. Segítettek táborokat és létesítményeket építeni, cserébe élelmet, cigit, gyógyszert és ajándékokat kaptak.

A britek ezt a közeledést persze mindenáron akadályozni próbálták, a helyieket még akkor is büntették, ha azok a katonák szemetéből emeltek el valamit, ami számukra hasznos lehetett. Mindent, amit az amerikaiaktól kaptak, megpróbálták elkobozni tőlük. Az amerikaiak a helyi adminisztrációt is együttműködésre alkalmatlannak ítélték, így gyakorlatilag azzal párhuzamos struktúrát (bürokráciát, rendfenntartást) alakítottak ki maguknak, és egy komplex igazságügyi rendszert, melyet egy, a spanyol király által kijelölt semleges bíró vezetett.

A katonákat gyakorlatilag nem érdekelte a gyarmati kormány szigorú törvénykezése, egyszerűen figyelmen kívül hagyták azt. Ez a helyi lakosoknak is imponált, egy egészen más világba csöppentek – kimondhatjuk, megízlelték a szabadságot.

Az amerikaiak érzékelték a folyamatos ellenérzést irányukba a gyarmatosítók részéről, és tisztában voltak azzal, hogy ha az értékeiket hátrahagyják, azzal nem a helyieket, hanem egy idejétmúlt struktúrát erősítettek volna, ezért kivonulásukkor inkább a megsemmisítés mellett döntöttek.

Ezt a döntésüket megerősítette az a tény, hogy a gyarmati kormányzat – akiket ugye megvédték a japánoktól – a készletek „diszkont-áron” való felvásárlási lehetőségét is elutasították. De a történet itt még nem ért véget.

Szállító-kultusz

Az amerikaiak levonulása után a helyieknek (no nem a briteknek meg a franciáknak) hiányérzetük támadt. Úgy vélték, hogy ha mindent úgy csinálnak, mint az amerikaiak, akkor „bevonzzák” őket ismét, és a katonák vissza fognak térni a szigetekre.

Fából dokk-szerű létesítményeket és repülőtereket ácsoltak, a falvak házait barakkokká építették át, a férfiakat és a nőket elkülönítették, naponta sorakoztak, zászló fel- és levonást tartottak és gyakorlatoztak a fegyverekre hasonlító fadaragványaikkal. Fából készült fejhallgatókat faragtak, és úgy viselték őket, mintha a repülőtér irányítótornyában ültek volna.

Sötétedés után a futópályákon a hullámszerű leszállási jeleket próbálják fáklyákkal utánozni. Gyakorlatilag újra- és újra eljátszották, szimulálták azt, amit az amerikaiaktól megtanultak.

A leghíresebb szállító-kultusz a **Tanna szigeten** alakult ki, és **John Frum** mozgalomként vált ismertté. A mozgalom prófétája Frum lehet, hogy élő személy volt, egy egykor itt állomásozó amerikai katona, akinek az eljövételét minden évben, február 15-én ünneplik.

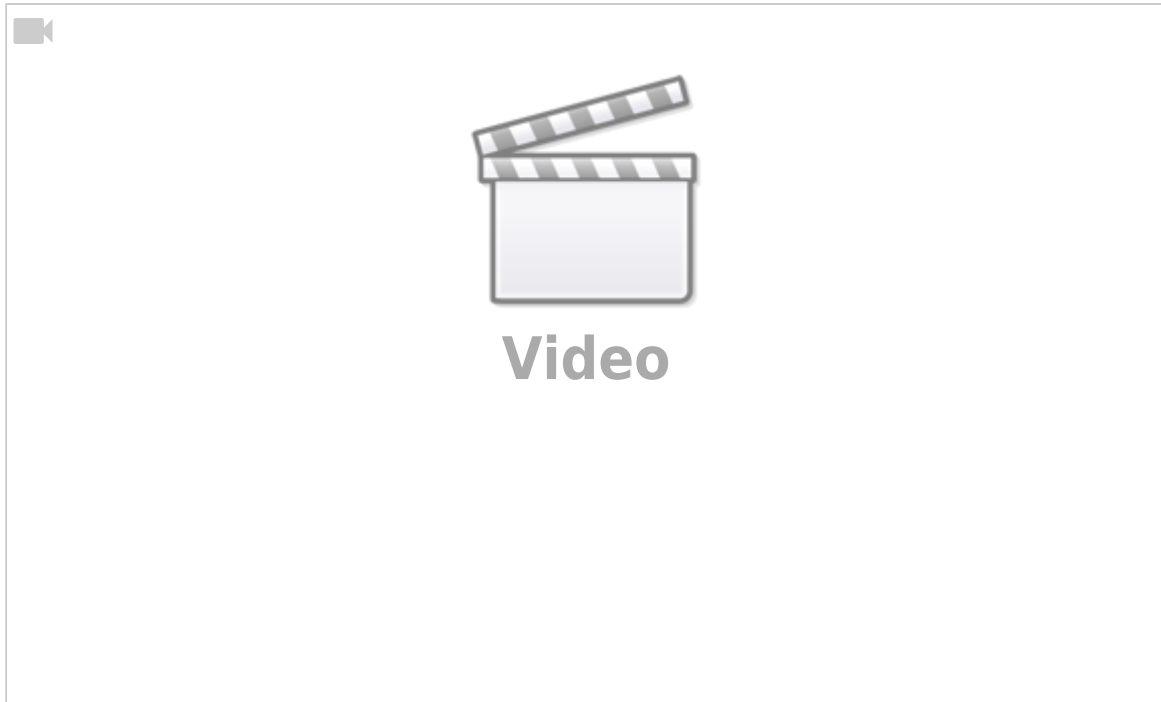
A szigeten az amerikai kivonulást követően egy repülőtér imitációt építettek fel, felszállópályával meg irányítótoronnyal, és ezen a napon itt hagyományosan összegyűlnek, hogy mentoruk ismételt eljövételét fogadhassák, aki még több szállítmánnyal ígerte a visszatérését.

A mozgalom a haderő távozását követően jelentősen megerősödött, követői a kommunális (hippi) mozgalom és a kávéivás mellett álltak ki, elutasítva a brit és francia megszállást. **Lamont Lindstrom** antropológus így írt az itt szerzett tapasztalatairól:

Az amerikai katonai egyenruhák és jelvények nagyon értékes vagyontárgyakká váltak, a legnagyobb becsben mégis a megtartott dögcédulák voltak. Sokan emlékeztek még a hadseregtől eltanult dalokra, és örömmel éneklük ceremóniáikon a „God Bless America” -t vagy a „The Marine's Hymn”-t. Gyakorlatokat szerveznek, ahol az egyik csapat vezetőjére egy jól felismerhető őrmesteri csíkozást pingáltak, aki aztán parancsszavakkal igazgatja a csapatot. A „jobbra át” még egészen felismerhető volt ezek közül.

Habár a kolonizálók tűzzel-vassal irtották a kultusz követőit, a háborút követő években több, mint 150 embert börtönöztek be, de a modern vallást nem sikerült visszaszorítaniuk.

A szállító-kultusz végül is túlélte a gyarmatosítókat, az önrendelkezési mozgalom, mely 1960-as években szerveződött, 1980. július 30-án érte el a szigetcsoport függetlenségét.

Kedves olvasóm! Ha már idáig eljutottál az olvasásban, talán joggal feltételezhetem, hogy nem volt teljesen érdektelen számodra ez a bejegyzés. Jaj, le ne ixelj még; nem pénzt akarok tarhálni.

Pusztán annyit kérek, hogy ha van olyan ismerősöd, akivel jót tudnál vitatkozni az itt leírtakról, vagy csak simán megosztanád vele, kérlek, ne késlekedj!

Továbbra is keresek megjelenési lehetőséget az írásaim számára. Ha esetleg van ötleted, osszd meg velem! Elérhetőségeim az [Impresszumban](#) találhatóak.

A passport.blog jelenlegi egyetlen megjelenési lehetősége a Facebook. Ha értesülni szeretnél az új bejegyzésekről, kövesd a [Bolyongó Facebook oldalt](#).

Ha szeretnéd a bejegyzést kinyomtatni, vagy önálló formában menteni, ennek a legegyszerűbb módja a PDF formába konvertálás. Ezt a jobb oldali, fentről negyedik (Adobe) ikonnal teheted meg.

Eddigi bejegyzések a bolyongó.hu-n

Az összes bejegyzés ABC-be rendezett [indexe itt található](#). A blog helyekhez köthető bejegyzései a google.maps térképen is megtalálhatók: [A világ valódi csodái](#). A mostanában a blogon megjelent írások a [főoldalon jelennek meg](#).

2025/07/20 08:26

Források

Wikipedia: [Cargo-Kult](#)

Cabinet: [Million Dollar Point](#)

Atlas Obscura: [Million Dollar Point](#)

thevintagenews.com: [The Million Dollar Point](#)

[hajózás](#), [kultusz](#), [érdekes történet](#), [katonaság](#), [főlöleges](#), [pazarlás](#), [gyarmat](#), [roncs](#), [elhagyatott](#), [pénzkidobás](#), [nemnormális](#), [2018](#), [2.világháború](#), [USA](#), [világjáró](#), [történelem](#), [víz alatt](#), [Vanuatu](#), [Espiritu Santo](#), [Csendes-óceán](#), [Új-Hebridák](#), [Thurston Clarke](#), [Szállító-kultusz](#), [cargo cult](#), [Tanna sziget](#), [John Frum](#)

Bejegyzésmegtekintések száma: 151

From:

<https://mail.bolyongo.hu/> - **bolyongó**

Permanent link:

https://mail.bolyongo.hu/doku.php?id=passport:a_millio_dollar_pont

Last update: **2021/04/13 19:46**

